

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžk/42/2017
Identifikačné číslo spisu: 5016200525
Dátum vydania rozhodnutia: 26.09.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5016200525.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd, v právnej veci žalobcov (sťažovateľov): 1/ doc. PhDr. F. L. PhD., nar. XX.XX.XXXX, M., 2/ doc. PaedDr. Y. N., PhD., nar. XX.XX.XXXX, E., 3/ doc. PaedDr. Mgr. W. T., PhD., nar. XX.XX.XXXX, U., 4/ JUDr. Y. G., PhD., nar. XX.XX.XXXX, M., 5/ doc. PhDr. K. F., CSc., nar. XX.XX.XXXX, D., adresa na doručovanie: XXX XX E. XXX, 6/ Mgr. G. Q., PhD., nar. XX.XX.XXXX, H., všetci právne zastúpení: Mgr. Stanislav Fekete, advokát so sídlom Nám. Sv. Egídia č. 29/69, Poprad, proti žalovanému: Katolícka univerzita v Ružomberku, Hrabovská cesta 1A, Ružomberok, IČO: 37801279, právne zastúpený: Hrušovský Legal, s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom Odborárska 5, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti uznesenia č. 45/2016 zo dňa 7. júna 2016, o kasačnej sťažnosti sťažovateľov proti právoplatnému uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 21S/98/2016-96 zo dňa 17. mája 2017, v spojení s opravným uznesením č. k. 21S/98/2016-128 zo dňa 6. septembra 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Žiline č. k. 21S/98/2016-96 zo dňa 17. mája 2017 v spojení s opravným uznesením č. k. 21S/98/2016-128 zo dňa 6. septembra 2017 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Akademický senát Katolíckej univerzity v Ružomberku (ďalej aj ako „AS KU“) prijal na svojom 5. zasadnutí dňa 07.06.2016 okrem iného aj nasledovné rozhodnutie (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“):

- Uznesenie č. 45/2016 v znení: „AS KU berie na vedomie list Veľkého kancelára KU z 2. júna 2016 č. 2937/16, stotožňuje sa s jeho obsahom a konštatuje, že došlo k vážnemu spochybneniu legitimacy a zloženia viacerých členov AS PF KU na jeho 27. zasadnutí, a preto v zmysle § 9 ods. 3 zákona NR SR č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách v platnom znení AS KU preberá pôsobnosť AS PF KU vymedzenú citovaným zákonom na nevyhnutnú dobu, a to do času uskutočnenia a zavŕšenia volieb do

AS PF KU. Zároveň zaväzuje aktuálny AS PF KU, aby do momentu zavŕšenia volieb nezasadal a následne neprijímal žiadne uznesenia.“

II.

Konanie na krajskom súde

2. Sťažovatelia podali správnu žalobu proti preskúvaným uzneseniam. Krajský súd v Žiline napadnutým uznesením podľa § 98 ods. 1 písm. g) zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „Ss.p.“) odmietol správnu žalobu z nasledujúcich dôvodov:

- verejné vysoké školy sú tiež entitami záujmovej samosprávy, právnickými osobami sui generis, ktorým bola zverená právomoc autoritatívne rozhodovať o určitých právach a povinnostiach iných subjektov, najmä študentov. Súdna prax ustálila možnosti súdneho prieskumu napr. rozhodnutia o prijatí na štúdium, rozhodnutia o vymeraní poplatku za štúdium. Z inštitucionálneho hľadiska je teda možné nahliadať na verejnú vysokú školu ako na orgán verejnej správy v určitých prípadoch.

- činnosť akademického senátu verejnej vysokej školy - žalovaného, vo forme vydania uznesenia č. 45/2016 zo dňa 07.06.2016 podľa § 9 ods. 3 zákona č. 131/2002 Z.z. je činnosťou v oblasti verejnej správy, keďže sleduje verejný cieľ, zachovanie zloženia senátu v súlade so zákonmi.

- napadnuté uznesenie č. 45/2016 zo dňa 07.06.2016 však nepredstavuje rozhodnutie, resp. opatrenie v rámci autoritatívneho konania podľa zákona č. 131/2002 Z.z. vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o vysokých školách“) o individuálnych právach a povinnostiach fyzických či právnických osôb, tak ako ho definuje ust. § 3 písm. a) S.s.p. v spojení s 3 písm. c) S.s.p. a § 4 písm. c) S.s.p.

- krajský súd sa stotožnil s názorom žalovaného, že sa jednalo o rozhodnutie orgánu záujmovej samosprávy, ktoré nepodlieha súdnemu prieskumu v zmysle § 7 písm. b) S.s.p., keďže sa ním nerozhodlo o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzickej osoby a právnickej osoby, ale o opatrení vnútorného, organizačného charakteru o prevzatí pôsobnosti akademického senátu fakulty.

- verejné vysoké školy sú samosprávne inštitúcie, a preto na zasahovanie do ich vnútorného fungovania a preskúvanie zákonnosti ich rozhodnutí a opatrení má krajský súd právomoc v prípade, že je jednoznačné, že zákonom o vysokých školách, resp. iným zákonom zákonodarca zveril vysokým školám a ich príslušným orgánom kompetenciu rozhodovať o subjektívnych verejných právach a povinnostiach fyzických/ právnických osôb a je nepochybné, že takýmto rozhodnutím, môže byť táto fyzická ukrátená na svojich právach, a že ide o vzťah verejnoprávny.

- o trovách konania rozhodol podľa § 171 ods. 1 S.s.p., podľa ktorého ak účastník konania procesne zavinil odmietnutie žaloby alebo zastavenie konania, správny súd prizná trovy konania ostatným účastníkom konania. Žalobcovia zavinili odmietnutie žaloby, keďže sa domáhali preskúmania takého opatrenia, ktoré preskúmaniu nepodlieha, a preto súd priznal žalovanému voči žalobcom právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania.

III.

Obsah kasačnej sťažnosti/stanoviská

A)

3. Proti uzneseniu krajského súdu sťažovatelia v zákonnej lehote podali kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v

- § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p., t. j., že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci,

- § 440 ods. 1 písm. j) S.s.p., t. j., že podanie bolo nezákonne odmietnuté.

4. Sťažovatelia v nasledujúcich sťažnostných bodoch v súlade s § 445 ods. 1 písm. c) S.s.p. najmä uviedli, že:

- preskúmaným rozhodnutím č. 45/2016 AS KU došlo k zásahu do práva chránených záujmov sťažovateľov, in concreto do subjektívneho práva sťažovateľov vykonávať mandát zvoleného člena akademického senátu, ktoré je verejným subjektívnym právom sťažovateľov. Predmetné právo je garantované ustanoveniami § 23 ods. 2 písm. f) v spojitosti s § 26 ods. 2 zákona o vysokých školách ktoré sú vyústením všeobecného ústavne garantovaného práva podľa čl. 30 ods. 1) ústavného zákona č. 460/1992 Ústava Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“), ktoré zaisťuje občanom právo podieľať sa na verejnej správe výkonom aktívneho a pasívneho volebného práva. Ochranu volebného práva pritom nemožno obmedziť len na proces získania mandátu voľbou, ale tiež na možnosť mandát vykonávať, lebo len samotná voľba bez následnej možnosti mandát vykonávať by bola len formálnym právom bez materiálneho ústavného obsahu.

- tým, že AS KU prijal uznesenie, ktorým v zmysle § 9 ods. 3) zákona o vysokých školách prevzal pôsobnosť AS PF KU, došlo k znemožneniu ďalšieho výkonu subjektívneho práva sťažovateľov na pokojný výkon ich mandátu ako členov Akademického senátu fakulty, hoci funkčné obdobie sťažovateľov (ku dňu napádaného uznesenia) ešte neskončilo.

- do tohto subjektívneho práva sťažovateľov nemôže byť zo strany akéhokoľvek orgánu verejnej správy zasiahnuté inak ako pri rešpektovaní ustanovenia čl. 2 ods. 2 Ústavy SR.

- verejnému subjektívnemu právu na pokojný výkon mandátu člena Akademického senátu fakulty zodpovedá povinnosť verejnej vysokej školy toto právo rešpektovať. Pokiaľ sa verejná vysoká škola rozhodne do tohto práva zasiahnuť, musí byť tento zásah v súlade s ust. čl. 2 ods. 2) Ústavy SR.

- právo vykonávať pokojne mandát člena Akademického senátu fakulty verejnej vysokej školy spadá do katalógu základných práv a slobôd, a teda pokiaľ súd neposkytol právnu ochranu tomuto právu tým, že podanú žalobu odmietol, bola sťažovateľom jednoznačne odopretá spravodlivosť, čo je v právnom štáte neprípustné.

- pokiaľ by aj kasačný súd dospel k právnomu záveru, že nie je daná právomoc správnych súdov prejednať žalobu, v takom prípade nie je daný zákonný dôvod pre to, aby súd priznal žalovanému náhradu trov konania v zmysle § 171 ods. 1 S.s.p.. Aj keď zákon výslovne neuvádza, kedy možno uvažovať o zavinenom odmietnutí žaloby, z dôvodov uvedených v § 98 ods. 1 S.s.p. je zrejmé, že pôjde napr. o dôvod podľa písm. a) resp. b), kedy je zrejmé, že žaloba bola podaná zjavne nedôvodne. Pokiaľ však súd dospeje k záveru, že žalobu je potrebné odmietnuť z dôvodu uvedeného v § 98 ods. 1 písm. g) S.s.p., t. j. že je neprípustná, nemožno už samotné podanie neprípustnej žaloby považovať za zavinenie jej odmietnutia zo strany súdu. Ak by to tak bolo, ust. § 170 S.s.p. by úplne stratilo zmysel. Navyše otázka prípustnosti správnej žaloby je otázkou právneho posúdenia súdu, kde právny názor žalobcu sa nemusí zhodovať s právnym názorom súdu a teda pri podaní žaloby žalobca si nemôže byť istý tým, ako súd procesne o jeho žalobe rozhodne a to aj s prihliadnutím na dosiaľ neexistujúcu judikatúru v prejednávanej veci.

5. Vzhľadom na uvedené navrhli, aby kasačný súd napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

B)

6. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti najmä uviedol, že:

- sa v plnom rozsahu stotožňuje s právnym i skutkovým posúdením predmetnej právnej veci krajským súdom. Krajský súd svoje rozhodnutie riadne presvedčivo a vyčerpávajúcím spôsobom odôvodnil

opierajúc sa o relevantné ustanovenia príslušných právnych predpisov.

- kasačná sťažnosť je v celom rozsahu nedôvodná, nakoľko vychádza z mylnej interpretácie relevantných ustanovení príslušných právnych predpisov.

- mandát nebolo zo strany sťažovateľov možné riadne vykonávať v nezákonne zloženom AS PF KU, pričom uznesenie AS KU bolo prijaté práve za účelom odstránenia tohto nezákonného stavu. Vzhľadom k uvedenému uznesením AS KU nemohlo v žiadnom prípade dôjsť k údajnému zásahu do práva sťažovateľov vykonávať mandát zvoleného člena AS PF KU.

- nemožno v žiadnom prípade súhlasiť s názorom, že právo vykonávať mandát člena AS PF KU údajne má byť „výústením všeobecne ústavne garantovaného práva podľa čl. 30 ods. 1 Ústavy SR“, nakoľko citované ustanovenie Ústavy SR nemožno aplikovať vo vzťahu k orgánom záujmovej samosprávy (ku ktorým nepochybne patrí aj AS PF KU, keďže v prípade činnosti týchto orgánov sa nejedná o verejnú vec v zmysle ustanovenia čl. 30 ods. 1 Ústavy SR.

- pokiaľ sa sťažovatelia odvolávajú na ustanovenie čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, táto argumentácia v predmetnej právnej veci taktiež neobstoí, nakoľko je nesporné, že ani žalovaný a ani jeho akademický senát nie sú štátnymi orgánmi, na ktoré sa vzťahuje sťažovateľmi citované ustanovenie Ústavy SR.

- v prípade uznesenia AS KU ide nepochybne o správny akt v zmysle ustanovenia § 7 písm. b) S.s.p., ktorý S.s.p. vylučuje zo súdneho prieskumu v správnom súdnictve.

- uznesenie AS KU v žiadnom prípade nemá povahu individuálneho správneho aktu vydaného v administratívnom konaní. Súdna prax pritom ustálila, že súdnemu prieskumu v správnom súdnictve podliehajú iba tie rozhodnutia orgánov verejnej vysokej školy, ktoré boli vydané v rámci ich autoritatívneho rozhodovania o individuálnych právach a povinnostiach fyzických či právnických osôb podľa zákona o vysokých školách v administratívnom konaní.

- neprípustnosť predmetnej správnej žaloby nepochybne vyplývala z nedostatku právomoci správneho súdu preskúmať zákonnosť uznesenia AS v správnom súdnictve. V odbornej literatúre bol pritom opakovane publikovaný právny názor, že zavinenie na strane žalobcu existuje aj v tých prípadoch, ak žalobca podal žalobu vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdu. V predmetnej právnej veci sa jedná práve o tento prípad.

7. Vzhľadom k vyššie uvedeným skutočnostiam navrhol, aby súd kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol a aby žalovanému priznal náhradu trov kasačného konania vrátane trov právneho zastúpenia v plnej výške.

C)

8. Sťažovatelia vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaného najmä uviedli, že:

- zásah spočíva v nemožnosti vykonávať práva člena AS, ktoré sú vymedzené najmä ustanoveniami čl. 12 ods. 6 a ods. 7 Štatútu Pedagogickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku.

- z predmetného uznesenia nie je možné (vzhľadom na absenciu jeho odôvodnenia) vôbec zistiť dôvody, pre ktoré AS KU prevzal na seba právomoc AS PF KU. Aj v Liste Vělkého kancelára zo dňa 2. júna 2016 4. 2937/16 absentujú najmä konkrétne úvahy o tom, v čom konkrétne má spočívať rozpor vnútorných predpisov so zákonom o vysokých školách a z akého dôvodu. Žalovaný tvrdenie ohľadom údajného nezákonného zloženia AS PF KU nevysvetlil ani vo svojom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti.

- neexistuje rozumný dôvod, prečo by sa za verejnú funkciu nemala považovať aj funkcia člena akademického senátu verejnej vysokej školy, resp. jej fakulty tak, ako sa za verejnú funkciu považuje napr. funkcia poslanca Národnej rady SR alebo poslanca obecného zastupiteľstva, ktoré sú takisto

kreované na základe volieb.

9. Navrhli, aby kasačný súd kasačnej sťažnosti v celom rozsahu vyhovel.

IV.

Právny názor Najvyššieho súdu SR

10. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia, pričom po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 S.s.p.) a že ide o uznesenie, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 2 S.s.p.), jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že uznesenie krajského súdu je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 30 ods. 1, 4 Ústavy SR, občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov. Cudzinci s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky majú právo voliť a byť volení do orgánov samosprávy obcí a do orgánov samosprávy vyšších územných celkov. Občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Podľa článku 46 ods. 2 Ústavy slovenskej republiky kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa § 2 ods. 1 a ods. 2 S.s.p. v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

Podľa § 3 ods. 1 písm. b/ S.s.p. na účely tohto zákona sa rozumie rozhodnutím orgánu verejnej správy správny akt vydaný orgánom verejnej správy v administratívnom konaní, ktorý je formálne označený ako rozhodnutie alebo je za rozhodnutie považovaný podľa osobitného predpisu a zakladá, mení, zrušuje alebo deklaruje práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby, alebo sa jej priamo dotýka.

Podľa § 5 ods. 2 S.s.p., konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania.

Podľa § 7 písm. b/ S.s.p. správne súdy nepreskúmajú správne akty orgánov verejnej správy, ktoré nemajú povahu rozhodnutia o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzickej osoby a právnickej osoby, najmä rozhodnutia a opatrenia organizačnej povahy a rozhodnutia a opatrenia upravujúce vnútorné pomery orgánu, ktorý ich vydal, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 9 zákona o vysokých školách:

(1) Akademický senát verejnej vysokej školy

s) vykonáva počas nevyhnutnej doby pôsobnosť akademického senátu fakulty za podmienok a v rozsahu ustanovenom štatútom verejnej vysokej školy,

(3) Akademický senát verejnej vysokej školy nie je podľa odseku 1 písm. s) oprávnený vykonávať pôsobnosť akademického senátu fakulty verejnej vysokej školy podľa § 27 ods. 1 písm. c), d), g), h), j), k) a m). Ak akademický senát príslušnej fakulty vykonáva svoju pôsobnosť v zložení, ktoré je v rozpore s týmto zákonom alebo vnútornými predpismi fakulty verejnej vysokej školy, akademický senát verejnej vysokej školy je oprávnený urobiť opatrenia, aby sa zloženie akademického senátu tejto fakulty uviedlo do súladu s týmto zákonom a s vnútornými predpismi tejto fakulty. Akademický senát verejnej vysokej školy je oprávnený vykonávať pôsobnosť akademického senátu fakulty verejnej vysokej školy podľa odseku 1 písm. s)

a) podľa § 27 ods. 1 písm. a) len v rozsahu schvaľovania zmien a doplnkov predpisov príslušnej fakulty tak, aby tieto zmeny a doplnky neboli v rozpore so zákonom, všeobecne záväzným právnym predpisom alebo štatútom príslušnej fakulty,

b) podľa § 27 ods. 1 písm. b) len v rozsahu schvaľovania návrhu rektora na odvolanie dekana podľa § 28 ods. 3,

c) podľa § 27 ods. 1 písm. e) len v rozsahu kontroly nakladania s finančnými prostriedkami fakulty.

11. Po preskúmaní podanej kasačnej sťažnosti kasačný súd konštatuje, že v prejednávanej veci je potrebné sa vysporiadať sa s otázkou dopadu záverov uznesenia AS KU na subjektívne práva sťažovateľov vykonávať mandát zvoleného člena akademického senátu. S uvedenými právnymi námietkami sťažovateľov vznesenými už v správnej žalobe sa krajský súd v napadnutom uznesení nevysporiadal.

12. Prioritne kasačný súd poukazuje na to, že konanie a rozhodovanie v oblasti verejnej správy znamená nezriedka zásah do práv a právom chránených záujmov fyzických a právnických osôb. Správne súdnictvo poskytuje súdnu ochranu pred nezákonným rozhodnutím a postupom orgánu verejnej správy. Možnosť súdnej kontroly štátnej moci je neoddeliteľným atribútom právneho demokratického štátu. Hlavnou úlohou správneho súdnictva by mala byť ochrana verejných subjektívnych práv fyzických a právnických osôb.

13. Rozsah preskúmvacej činnosti súdu v správnom súdnictve je vymedzený tak, že preskúmvaniu podliehajú zásadne všetky rozhodnutia orgánov štátnej správy, ktorými sa zakladajú, menia, zrušujú alebo deklarujú práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby, alebo sa jej priamo dotýkajú. Ďalšou podmienkou je, že fyzická alebo právnická osoba musí tvrdiť (procesne), že jej práva alebo právom chránené záujmy boli rozhodnutím orgánu verejnej správy porušené alebo priamo dotknuté. Súdna prax trvá na tom, že k ukráteniu musí dôjsť na verejných subjektívnych právach fyzickej alebo právnickej osoby, ktoré práva sa opierajú alebo vychádzajú zo všeobecne záväzného právneho predpisu.

14. V správnom súdnictve je teda právo na prístup k súdu vymedzené princípom generálnej klauzuly (§ 2 ods. 2 S.s.p.) s negatívnou enumeráciou [§ 7 písm. a/ až h/ S.s.p.], z ktorého vyplýva, že súdy v zásade preskúmvajú všetky rozhodnutia orgánov verejnej správy, okrem tých, ktoré zákon výslovne zo súdneho prieskumu vylučuje. Rozhodnutia, ktoré správne súdy nepreskúmvajú, sú vymedzené v ustanovení § 7 S.s.p. Predmetné ustanovenie v písmene a/ až h/ obsahuje taxatívny výpočet konkrétnych druhov rozhodnutí, ktoré sú vylúčené zo súdneho prieskumu. Avšak v tejto súvislosti kasačný súd poznamenáva, že článok 46 ods. 2 Ústavy SR osobitne upravuje právo na prístup k súdu v prípade preskúmvania zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy. V tomto článku je zakotvený výslovný ústavný zákaz vylúčiť z tohto preskúmvania rozhodnutia, ktoré sa týkajú základných práv a slobôd. Z uvedeného vyplýva, že aj v prípade podradenia určitého rozhodnutia alebo opatrenia orgánu verejnej správy pod negatívne vymedzenie právomoci v zmysle § 7 S.s.p., je aj takéto rozhodnutie alebo opatrenie preskúmateľné správnym súdom v prípade nastúpenia tzv. generálnej klauzuly zakotvanej v čl. 46 ods. 2 Ústavy SR.

15. V zmysle vyššie uvedeného má právo domáhať sa ochrany na správnom súde každý, a to za podmienky porušenia alebo priameho dotknutia jeho práv alebo právom chránených záujmov zo strany rozhodnutia, opatrenia, nečinnosti alebo iného zásahu orgánu verejnej správy. Len s prihliadnutím na

všetky uvedené aspekty je možné dospieť k záveru, či mohli byť napadnutým uznesením AS KU priamo dotknuté verejné subjektívne práva sťažovateľov a teda či napadnuté uznesenie AS KU podlieha súdnemu prieskumu. Súd dáva do pozornosti, že orgány verejnej správy spravidla upravujú svoje vnútorné pomery rozhodnutiami resp. opatreniami, ktoré nemajú charakter rozhodnutia o individuálnom práve jednotlivca, napriek tomu sa ich môžu priamo dotýkať.

16. V predmetnej veci správna žaloba smerovala proti uzneseniu, ktorým AS KU konštatoval, že došlo k vážnemu spochybneniu legitimacy a zloženia viacerých členov AS PF KU na jeho 27. zasadnutí a preto v zmysle § 9 ods. 3 zákona o vysokých školách prevzal na seba pôsobnosť AS PF KU na nevyhnutnú dobu, a to do času uskutočnenia a zavŕšenia volieb do AS PF KU. Zároveň zaviazal aktuálny AS PF KU, aby do momentu zavŕšenia volieb nezasadal a neprijímal žiadne uznesenia. Vo svojom rozhodnutí krajský súd uviedol, že takéto rozhodnutie nepodlieha súdnemu prieskumu, nakoľko nemá povahu rozhodnutia o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ale ide o opatrenie vnútorného, organizačného charakteru o prebratí pôsobnosti AS fakulty.

17. Sťažovatelia namietali nesprávnosť záveru krajského súdu, že preskúmaným rozhodnutím nedošlo k zásahu do ich subjektívnych práv. Túto námietku vyhodnotil kasačný súd ako dôvodnú.

18. Kasačný súd považuje za nevyhnutné uviesť, že vysoké školy majú osobitné postavenie v štruktúre záujmovej samosprávy. Podľa platnej legislatívy sú vysoké školy vrcholné vzdelávacie a vedecké ustanovizne s právnou subjektivitou, ktoré poskytujú vzdelávanie v rámci akreditovaných študijných programov. Vysoká škola a jej fakulty bez ohľadu na to, či je verejná, súkromná alebo štátna, robí výkon samosprávnych aktivít a prenesený výkon štátnej správy. V oboch prípadoch to vysoká škola a jej fakulty robia buď formou individuálnych správnych aktov alebo formou interných normatívnych aktov. Preskúmateľné v plnom rozsah podľa ustanovení S. s. p. sú individuálne správne akty, ktoré sú preneseným výkonom štátnej správy a to bez ohľadu na to či budú mať súkromnoprávny alebo verejnoprávny charakter. Individuálne správne akty ktoré predstavujú výkon samosprávnych aktivít, sú preskúmateľné súdom do tej miery, či neodporujú ústave, ústavným zákonom, zákonom a medzinárodným zmluvám, ktoré boli prijaté a ratifikované predpísaným spôsobom. (Baricová, J. a kol. Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava: C.H.Beck, 2018 s.60-61)

19. Kasačný súd sa v tejto súvislosti stotožňuje s tvrdením sťažovateľov, že právo vykonávať mandát zvoleného člena akademického senátu je verejným subjektívnym právom, ktoré je v rovine zákonnej garantované § 23 ods. 2 písm. f) v spojení s § 26 ods. 2 zákona o vysokých školách a je vyústením všeobecného ústavne garantovaného práva zakotveného v článku 30 Ústavy SR, ktoré zabezpečuje občanom právo podieľať sa na verejnej správe výkonom aktívneho alebo pasívneho volebného práva. Zvolený člen akademického senátu fakulty má potom právo ako člen tohto kolektívneho orgánu podieľať sa počas svojho funkčného obdobia (§ 26 ods. 4 zákona o vysokých školách) na výkone pôsobnosti akademického senátu (§ 27 zákona o vysokých školách). Do takto definovaného verejného subjektívneho práva na pokojný výkon mandátu člena AS fakulty nemôže byť zo strany ktoréhokolvek orgánu verejnej správy zasiahnuté inak, než pri rešpektovaní článku. 2 ods. 2 Ústavy SR, t. j. iba v prípadoch a v medziach ustanovených zákonom a to spôsobom, ktorý ustanoví zákon. V tejto súvislosti nie je dôvodné tvrdenie žalovaného, že predmetný článok sa vzťahuje len na štátne orgány, nakoľko tejto úprave podliehajú okrem štátnych orgánov aj všetky orgány verejnej moci.

20. Predmetom súdneho konania je tvrdený zásah žalovaného do verejného subjektívneho práva sťažovateľov na pokojný výkon mandátu člena AS fakulty, pričom je vhodné upozorniť na to, že ochrana sa nevzťahuje len na proces získania mandátu voľbou, ale tiež na možnosť mandát vykonávať, nakoľko v opačnom prípade by išlo len o formálne právo s absenciou materiálneho ústavného obsahu. Podstatným obsahom verejného subjektívneho práva na pokojný výkon mandátu člena AS fakulty je právo byť prítomný na rokovaniach akademického senátu fakulty, právo vyjadrovať sa ku všetkým otázkam patriacim do právomoci AS, právo klásť otázky a žiadať vysvetlenia na zasadnutiach či právo hlasovať a predkladať návrhy. Do tohto práva sťažovateľov bolo prijatím preskúmaného rozhodnutia v predmetnej veci zasiahnuté.

21. Vzhľadom na vyššie uvedené závery kasačný súd dáva do pozornosti ustálenú prax súdov v Českej republike v obdobných veciach, aj vzhľadom na ich obdobnú právnu úpravu správneho súdnictva zakotvenú v zákone č. 150/2002 Sb. soudní řád správní:

„Zvolený člen akademického senátu fakulty má právo, jakožto člen tohoto kolektivního orgánu, podílet se po dobu svého funkčního období (§ 26 odst. 3 věta první zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách) na výkonu působnosti akademického senátu (§ 27 téhož zákona). Veřejnému subjektivnímu právu na pokojný výkon mandátu člena akademického senátu fakulty odpovídá povinnost vysoké školy toto právo respektovat. Pokud se vysoká škola rozhodne do tohoto práva zasáhnout, musí být tento zásah v souladu s čl. 2 <. odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Domnívá-li se zasažený, že zásah tato kritéria nesplňuje, může se proti tomuto zásahu domáhat ochrany žalobou proti rozhodnutí správního orgánu (§ 65 <. a násl. s. ř. s.), má-li zásah povahu rozhodnutí, nebo žalobou proti nezákonnému zásahu (§ 82 <. a násl. s. ř. s.), nemá-li zásah povahu rozhodnutí.“ (Rozsudek Krajského soudu v Plzni z 27. 2. 2013, č. j. 57 A 94/2012 - 65, publ. pod č. 2892/2013 Zb. NSS, rozsudek Nejvyššího správního soudu z 15. 5. 2013, č. j. 1 Aps 3/2013 - 43, publ. pod č. 2877/2013 Zb. NSS, všechny rozhodnutí tohoto soudu sú dostupné na www.nssoud.cz <.)

22. Kasačný súd s poukazom na rozhodovacia prax správnych súdov Českej republiky, poznamenáva, že v preskúmanom rozhodnutí AS univerzity prebral pôsobnosť AS fakulty v zmysle § 9 ods. 3 zákona o vysokých školách. Z dôvodovej správy k novele zákona o vysokých školách č. 455/2012 Z.z. konkrétne k ustanoveniu § 9 vyplýva, že úmyslom zákonodarcu bolo umožniť riešiť problémy, ktoré nastanú v činnosti jednotlivých fakúlt, bez potreby externého zasahovania, a to možnosťou prevziať pôsobnosť akademického senátu fakulty akademickým senátom vysokej školy. Vytvára sa možnosť riešiť mimoriadne situácie, ktoré môžu vzniknúť z dôvodu nefunkčnosti samosprávnych orgánov fakúlt vysokých škôl alebo ich konania v rozpore s vnútornými predpismi vysokej školy. V takýchto prípadoch bude možné, aby akademický senát verejnej vysokej školy prevzal na nevyhnutný čas kompetencie akademického senátu fakulty a zjednal nápravu. V súlade s princípmi samosprávnosti sa dôvody a spôsob úpravy ponecháva na vnútorné predpisy vysokej školy, avšak základný okruh dôvodov sa navrhuje priamo v zákone.

23. Vzhľadom na uvedené, ako aj na znenie § 9 ods. 1 písm. s) z ktorého vyplýva, že AS univerzity vykonáva počas nevyhnutnej doby pôsobnosť AS fakulty za podmienok a v rozsahu ustanovenom štatútom verejnej vysokej školy, má kasačný súd za to, že zákon o vysokých školách prioritne ponecháva na vysokú školu, aby si v súlade s princípom samosprávnosti upravila a ošetrila situácie, kedy má dôjsť k prevzatiu pôsobnosti AS PF. V predmetnej veci takáto úprava absentuje, preto AS univerzity môže prevziať pôsobnosť len z dôvodu uvedeného v zákone. Taktiež žalovaný nemá vo svojom štatúte upravené aké konkrétne opatrenia resp. aký postup sa uplatňuje v danom prípade, nepochybne by však malo ísť o také opatrenia, ktoré jednak čo najmenej zasahujú do autonómie fakulty a zároveň rešpektujú zákonmi a Ústavou SR garantovanú ochranu subjektívnych práv dotknutých osôb, najmä členov akademickej obce vrátane práva vykonávať mandát zvoleného člena AS za súčasného rešpektovania zákonom určeného rozsahu oprávnení žalovaného pri prebratí pôsobnosti AS fakulty (§ 9 ods. 3).

24. Je nevyhnutné poukázať aj na to, že v predmetnej veci bolo napadnuté rozhodnutie odôvodnené len tým, že došlo k vážnemu spochybneniu legitimity a zloženia viacerých členov AS PF KU na jeho 27. zasadnutí s poukazom na obsah Listu Veľkého kancelára KU z 2. júna 2016 č. 2937/16, s ktorým sa akademický senát univerzity stotožnil, pričom ani v preskúmanom rozhodnutí ako ani v Liste Veľkého kancelára nie sú uvedené konkrétne dôvody, z ktorých spochybnenie legitimity vyplýva, ako ani rozpor s konkrétnymi ustanoveniami zákona alebo vnútorného predpisu. Súd dáva do pozornosti, že ani doplnenie dôvodov vo vyjadrení k žalobe nemôže nahradiť chýbajúcu právnu argumentáciu v odôvodnení napadnutého rozhodnutia.

25. Vo svetle uvedeného kasačný súd nemohol postupovať inak, ako pristúpiť k zrušeniu napadnutého

uznesenia krajského súdu v zmysle § 462 S.s.p. a vráteniu veci súdu na ďalšie konanie. V ďalšom konaní je nevyhnutné, aby krajský súd vzhľadom na to, že prijatím preskúmaného rozhodnutia došlo k zásahu do subjektívnych práv sťažovateľov, skúmal, či tento zásah bol súladný s čl. 2 ods. 2 Ústavy a teda aby sa zaoberal vecou samou aj vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti, pričom právnym názorom kasačného súdu je krajský súd viazaný (§ 469 S.s.p.). Krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania v zmysle § 467 ods. 3 S.s.p.

26. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal uznesenie jednomyseľne (§ 147 ods. 2 a analogicky § 139 ods. 4 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.